

Крамар Б. С., здобувач групи УФЕБ–22М
Липчанський В.О., канд. пед. наук., доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Впровадження інновацій дозволяє підприємству розробляти унікальні продукти та послуги, що виходять за межі стандартів галузі. Це створює конкурентні переваги та дозволяє підтримувати позиції на ринку, а моніторинг власних позицій, та порівняння їх із конкурентними впливає на швидкість адаптації до змін. Засвоєння нових технологій і методів дозволяє підприємству ефективно реагувати на зміни у вимогах споживачів та конкурентів, чим досягається лідерство. В сучасному бізнес-середовищі лідерство в інноваціях є важливою складовою економічної безпеки. Лідерство та швидка адаптація до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищі створює стійкий економічний фундамент. Тому засвоєння інновацій є основою для створення стабільного економічного та соціального розвитку підприємства, що зменшує його вразливість до економічних труднощів та змін.

Підприємства аграрного сектору наряду із типовими проблемами, що характерні мирному часу, зустрілись і з ризиками ведення господарства в умовах воєнного стану.

Так, відповідно даних, отриманих в результаті опитування Міжнародної маркетингової групи, за підтримки Help-Ukraine та у співпраці з Українською Радою Бізнесу, українські фермери стикаються із рядом проблем, серед яких визначальними є [1]: нестача кваліфікованих працівників; слабкий захист прав власності та рейдерство; ризики, пов'язані із перебоями електроенергії; мінливість дій з боку держави, зміна законодавства; корупція, значний рівень тіньового сектору; високий рівень податкової ставки, зокрема зависоке навантаження на фонд оплати праці; перешкоди діяльності з боку перевіряючих та/або контролюючих органів; брак матеріалів, сировини або моральна зношеність необхідного обладнання; низька доступність грантових програм, запроваджених Урядом; проблеми із логістикою; недоступність або низька доступність кредитних ресурсів; блокування податкових накладних; воєнні ризики, пов'язані із можливістю руйнування активів та захоплення територій тощо.

За результатами опитування було зроблено наступний висновок. Фермери Центральної України відмічають головну проблему у веденні підприємницької діяльності – недостатність кваліфікованих працівників. Наступною перепоною є слабкий захист прав власності та рейдерство, що представляє серйозну загрозу для підприємств сільськогосподарського сектору, адже це призводить до: фінансового виснаження підприємства через неправомірне використання його ресурсів; втрати контролю; порушення зв'язків із постачальниками, розрив контрактів, порушення технологічних та виробничих процесів; втрати ринкового позиціонування в результаті недовіри зі сторони клієнтів та партнерів до нових власників

Проблеми та очікування фермерських господарств можна вирішити шляхом суттєвої підтримки зі сторони держави через формування аграрної політики, яка б передбачала заходи, спрямовані на поліпшення законодавчої бази та фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств.

На сьогодні, державними органами було організовано ряд заходів щодо стабілізації діяльності підприємств сільськогосподарської галузі. Серед них [3]:

1. Створення Національної ради з відновлення України від наслідків війни.

2. Програма релокації виробничих потужностей (Програма підтримки бізнесу у Львівській області на період воєнного стану, створення екоіндустріальних парків, IT-кластер, ініціатива «My Relocate», Центр економічного розвитку та релокації бізнесу на Вінниччині, Центр підтримки підприємців «Дія.Бізнес» у м. Ужгороді тощо)

3. Зміцненні конкурентоспроможності українських виробників на зовнішніх ринках шляхом лібералізації зовнішньої торгівлі.

4. Створення і розвиток переробних підприємств у спосіб надання державою грантових коштів підприємцям у межах програми «єРобота» (наприклад, грантова програма «Новий рівень»).

5. Розширено програму «Доступні кредити 5–7–9 %» на підприємства, зруйновані під час війни.

6. Розвиток індустріальних парків як точок зростання економіки (індустріальні парки «Мольфар» у Закарпатській області, «Калуський індустріальний ХАБ» в Івано-Франківській області, Глобальна програма еко-індустріальних парків в Україні тощо).

7. Забезпечення України безперебійною електроенергією, потрібною для функціонування промислових підприємств та побутового споживання.

8. Створено Координаційну раду з питань логістики в сільському господарстві тощо.

На період воєнного стану внесено зміни у податковий кодекс України - ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» [2], згідно якого підприємства, що перебувають у зоні бойових дій або на тимчасово окупованій території звільняються від сплати екологічного та земельного податків.

Допомога підприємствам аграрного сектору може надаватись не тільки в правовому полі шляхом адаптації законодавчих норм, а й у формі підтримки та надання різного плану послуг зі сторони гуманітарних, волонтерських, громадських та донорських організацій. Дослідження рівня співпраці фермерських господарств із гуманітарними організаціями показав, що вони не мають попереднього досвіду. Більшість підприємств не розуміє для чого, яким чином і як саме можна взаємодіяти з ними. Основні проблеми зводяться до фінансової підтримки, хоча гуманітарні організації пропонують широкий спектр безоплатної допомоги і в іншому напрямленні, а саме: консультативної допомоги у фінансових, юридичних, соціальних питаннях; кібербезпеки, інформаційної підтримки тощо; підготовка до участі у грантових програмах (оформлення пакетів документів, супровід, реалізація тощо); проведення тренінгів, вебінарів та інших видів навчання персоналу у напрямку підвищення обізнаності в нових методах управління, організації тощо; налагодження співпраці із іноземними компаніями, сприяння підписання контрактів та багато чого іншого. Відповідно, перспективним напрямком допомоги розвитку аграрному бізнесу має стати популяризація програм підтримки від гуманітарних, волонтерських, благодійних компаній. Необхідно активно проводити відкриті діалоги та інформаційні заходи, ознайомлюючи фермерські господарства з програмами міжнародних організацій.

Таким чином, питання поліпшення стану підприємств аграрного сектору та зміцнення їх економічної безпеки має вирішуватись завдяки комплексному підходу до надання допомоги. Той факт, що фермерські господарства є ключовими постачальниками робочих місць у сільській місцевості та є імпортно-пріоритетними, важливо стимулювати їхнє відновлення та розвиток через різні напрямки - шляхом підтримки з боку держави через адаптацію законодавчої бази до діючих умов; тісної співпраці із донорськими, волонтерськими та громадськими організаціями.

Література:

1. Висновок за результатами опитування фермерів в Україні : Опитування Міжнародної маркетингової групи (2022). URL: https://urb.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/Farmers_Help_Final_06.03.pdf

2. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15.03.2022 № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>

3. Пріоритети забезпечення стійкості промисловості й аграрного сектору економіки України в умовах повномасштабної війни : аналіт. доп. / [О. В. Собкевич, А. В. Шевченко, В. М. Русан, Л. А. Жураковська] ; за ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2023. 49 с. URL: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2023.04>

Крамаренко А.М., здобувач гр. ПА-22МЗ

Андрощук І.О., канд. екон. наук., доцент

Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

РОЗВИТОК МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ У НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ ВИМІРАХ

Медичний туризм – новий світовий тренд, викликаний глобалізацією, метою якого є подорожі з метою отримання медичної допомоги, оздоровлення організму та покращення загального почуття організму. Саме цей вид туризму можна вважати одним із основних факторів розвитку галузі охорони здоров'я України, здатного поповнювати як державний, так місцеві бюджети, сприяти залученню іноземних інвестицій та формування позитивного іміджу країни.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, туризм і охорона здоров'я стали одними з найбільш знакових галузей у всьому світі. Оскільки населення світу старіє, очікується, що розвиток медичного та оздоровчого туризму зростатиме ще швидше.

Україна є привабливою країною для медичного туризму: з кожним роком така туристична діяльність постійно розвивається в різних містах і регіонах, в тому числі і в межах Кіровоградської області, яка є досить активною у розвитку цього виду туризму в Центральному регіоні.

Згідно зі статистикою туризму, туризм з метою лікування та реабілітації є основою міжнародних туристичних обмінів. Частка туризму з метою «дозвілля, оздоровлення та відпочинку» становить близько 56%, або 784 млн осіб на рік, тоді як «медичного лікування» разом з відвідуванням родичів і друзів, паломництвом або релігійними подорожами становили приблизно 27% усіх візитів (рис. 1) [1].

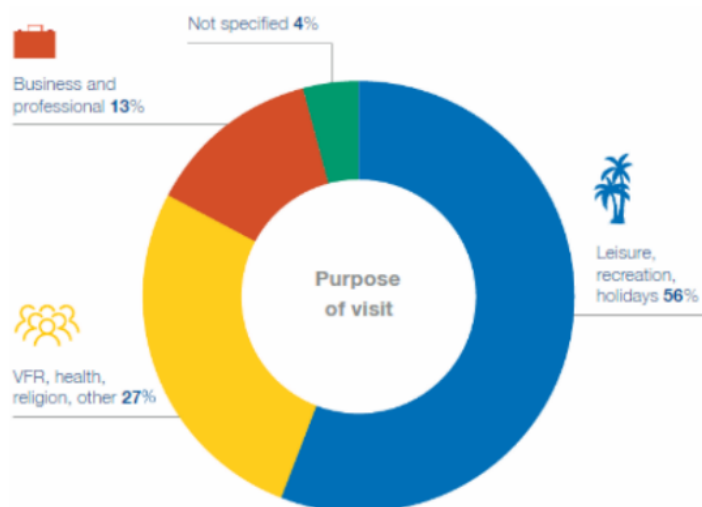

Рис. 1. Сегментація світового туристичного ринку за метою подорожей [1]